

ISSN 2226-0099

Міністерство освіти і науки України
державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет»

Таврійський науковий вісник

Економічні науки

Випуск 95

Херсон – 2016

*Рекомендовано до друку вченою радою
Херсонського державного аграрного університету
(протокол № 6 від 31.03.2016 року)*

Таврійський науковий вісник: Науковий журнал. Вип. 95 - Херсон: Гринь Д.С., 2015. – 120 с.

Видається за рішенням Науково-координаційної ради Херсонської області Південного наукового центру Національної академії аграрних наук України, вченої ради Херсонського державного аграрного університету та Президії Української академії аграрних наук з 1996 року. Зареєстрований у ВАК України в 1997 році “Сільськогосподарські науки”, переєстрацію пройшов у червні 1999 року (Постанова президії ВАК № 1-05/7), у лютому 2000 року (№ 2-02/2) додатково “Економіка в сільському господарстві”, у червні 2007 року (№ 1-05/6) додатково “Іхтіологія” та у квітні 2010 року “Сільськогосподарські науки” (№ 1-05/3). Свідчення про державну реєстрацію КВ № 13534-2508 ПР від 10.12.2007 року.

Редакційна колегія:

1. Базалій В.В. - д.с.-г.н., професор (головний редактор);
2. Яремко Ю.І. д. е.н., професор (заст. головного редактора);
3. Федорчук М.І. - д.с.-г.н., професор (заст. головного редактора);
4. Подаков Є.С. - к.е.н., доцент (відповідальний редактор);
5. Ушкаренко В.О. - д.с.-г.н., професор, академік НААНУ;
6. Євтушенко М.Ю. - д.б.н., професор, чл.-кор. НААНУ;
7. Лавриненко Ю.О. - д.с.-г.н., професор, чл.-кор. НААНУ;
8. Пелих В.Г. - д.с.-г.н., професор, чл.-кор.НААНУ;
9. Агєєц В.Ю. – д.с.-г.н., професор (Білорусь)
10. Андрусенко І.І. - д.с.-г.н., професор;
11. Арсан О.М. - д.б.н., професор;
12. Благодатний В.І. - д. е.н., професор;
13. Бойко М.Ф. - д.б.н., професор;
14. Вовченко Б.О. - д.с.-г.н., професор;
15. Гамаюнова В.В. - д.с.-г.н., професор;
16. Грановська Л.М. - д.е.н., професор;
17. Данілін В.М. - д.е.н., професор;
18. Дебров В.В. - д.с.-г.н., професор;
19. Зубкова О. – д.б.н., професор (Молдова)
20. Кирилов Ю.Є. – д.е.н., доцент;
21. Коківіхін С.В. - д.с.-г.н., професор
22. Кольман Р. – д.с.-г.н. (Польща)
23. Кудряшов В.П. - д.е.н., професор;
24. Лимар А.О. - д.с.-г.н., професор;
25. Мармуль Л.О. - д.е.н., професор;
26. Міхеєв Є.К. - д.с.-г.н., професор;
27. Морозов В.В. - к.с.-г.н., професор;
28. Морозов О.В. - д.с.-г.н., професор;
29. Морозов Р.В. - д. е.н., професор;
30. Мохненко А.С. - д.е.н., професор;
31. Наконечний І.В. - д.б.н., професор;
32. Нежлукченко Т.І. - д.с.-г.н., професор;
33. Осадовський З. – д.е.н., професор (Польща)
34. Петшак С. – д.е.н., професор (Польща)
35. Пилипенко Ю.В. - д.с.-г.н., професор;
36. Соловійов І.О. - д.е.н., професор;
37. Танклевська Н.С. - д.е.н., професор;
38. Ходосовцев О.С. - д.б.н., професор;
39. Шерман І.М. - д.с.-г.н., професор.

УДК: 336.14:336.22

АНАЛІЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Пристемський О.С. – к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

В статті розглянуто та проаналізовано вплив макроекономічних факторів на фінансову безпеку розвитку сільського господарства. Обґрунтовані критерії оцінки їх впливу. Проведений аналіз індикаторів фінансової безпеки розвитку сільського господарства.

Ключові слова: банківська система, інфляція, страховий ринок, фінансова безпека, валовий внутрішній продукт, національна економіка.

Пристемский А.С. Анализ макроэкономических факторов влияния на финансовую безопасность развития сельского хозяйства

В статье рассмотрено и проанализировано влияние макроэкономических факторов на финансовую безопасность развития сельского хозяйства. Обоснованы критерии оценки их влияния. Проведён анализ индикаторов финансовой безопасности развития сельского хозяйства.

Ключевые слова: банковская система, инфляция, страховой рынок, финансовая безопасность, валовый внутренний продукт, национальная экономика.

Prystemskiy O.S. Analysis of macroeconomic factors influencing the financial security of development of agriculture

The article discusses and analyzes the impact of macroeconomic factors on the financial security of development of agriculture. Reasonable criteria to evaluate their impact. The analysis of financial of development of agriculture.

Keywords: banking system, inflation, insurance market, financial security, gross domestic product, national economy.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток сільського господарства країни пов'язаний із існуючими тенденціями трансформаційного розвитку економіки, що сформувалися під дією екзогенних та ендегенних факторів. Політико-

економічна ситуація України відобразила не спроможність існуючої системи нівелювати ризики та адаптуватися до змін середовища функціонування господарюючих суб'єктів. Основою фінансової безпеки розвитку сільського господарства виступають сформовані тенденції його еволюції, які визначають можливості та загрози, визначивши ефективний механізм роботи з яким можливо забезпечити покращення показників діяльності не лише аграрного сектору, а й національної економіки, забезпечивши продовольчу безпеку України. У функціонуванні національної економіки України особливе місце належить сільському господарству. Через затяжну кризу політико-економічного устрою вітчизняної економіки, окупації Автономної Республіки Крим та проведенням антитерористичної окупації, саме потенціал аграрного сектору здатен вивести країну на високий рівень розвитку, нівелювавши негативну дію даних процесів. Тому високою актуальністю відзначається аналіз макроекономічних факторів фінансової безпеки розвитку сільського господарства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Висвітленню питань щодо впливу макроекономічних факторів на фінансову безпеку розвитку сільського господарства приділяли увагу як вітчизняні так і закордонні вчені та науковці, серед яких: Полозенко Д.В., Гудзь О.Є., Долан Е., Черкашина К. Ф., Плаксієнко В. Я., Танклевська Н.С. та ін.

Постановка завдання. Обґрунтувати критерії оцінки макроекономічних факторів впливу на фінансову безпеку розвитку сільського господарства, використання яких дозволить встановити взаємозалежність елементів фінансової безпеки країни та галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед найвагоміших макроекономічних факторів фінансової безпеки розвитку сільського господарства варто включити стан банківської системи, загальний рівень інфляції, стабільність національної грошової одиниці, розвиток страхового ринку, тенденції борової безпеки, обсяги міжнародних резервів та загальна динаміка ВВП.

Відповідно до затверджених методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, визначено місце фінансової складової даного процесу [1]. Зазначено, що фінансова безпека як складова економічної безпеки країни – це стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових шоків та дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни. Розрахунок проводиться за інтегральним показником, що містить субіндекси та їх вагові коефіцієнти (рис. 1). Орієнтуючись на наведені вагові коефіцієнти звернемо увагу, що на фінансову безпеку припадає один із найвищих коефіцієнтів (0,1294), засвідчуючи високу важливість даної складової у забезпеченні економічної безпеки країни.

Що стосується складових економічної безпеки, сформованої відповідно до даного нормативного документу, до них відносять грошово-кредитну безпеку, банківську безпеку, безпеку небанківського фінансового ринку, валютну безпеку, бюджетну безпеку та боргову безпеку, серед яких найвище значення належить бюджетній безпеці (0,023), а найнижче безпеці небанківського фінансового ринку (0,1068).

Значного впливу на фінансову безпеку розвитку сільського господарства та

національну економіку здійснює надійність грошової одиниці. За роки набуття незалежності національна валюта України знаходилась під значним тиском зовнішніх та внутрішніх факторів, втрачаючи поступово свою стабільність.

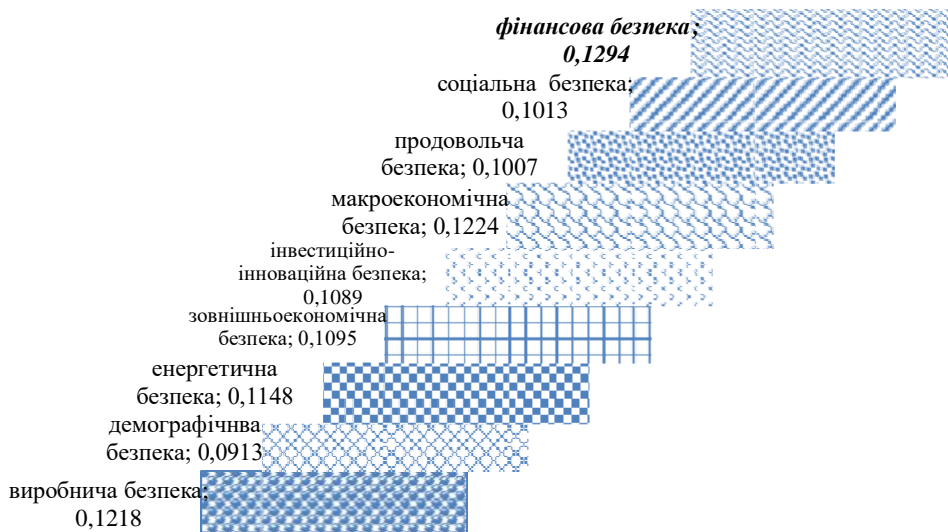

Рис. 1. Вагові коефіцієнти для розрахунку інтегрального показника економічної безпеки України

Джерело: за даними [1]

Протягом останніх років через зміну політики Національного банку України стан грошової одиниці значно погіршився, що призвело не лише до порушення ефективного функціонування національної економіки, а й значних негативних трансформацій. Одним із показників стабільності розвитку національної економіки, який створює передумови для фінансової безпеки розвитку сільського господарства є відсутність суттєвих валютних коливань протягом року. Аналіз офіційного курсу національної грошової одиниці виявив, що у 2005-2007 рр. його значення було відносно стабільним на кінець періоду і становило 505 грн за 100 дол. США. У 2008 р. відбулось знецінення національної валюти в середньому за період на 47,9%: від 526,75 грн за 100 дол. США до 779,12 грн за 100 дол. США. У 2009-2013 рр. значних коливань не було виявлено за даним показником, а у 2014 р. відбулось значне підвищення, яке засвідчило негативну динаміку: офіційний курс національної валюти в середньому за період зріс на 48,7%, становивши 1188,67 грн, а на кінець періоду – 1576,86 грн. Найбільшого падіння вартість національної валюти зазнала у 2015 р., що складало 83,8% відносно попереднього періоду, встановивши на кінець вересня 2015 р. 2400,7 грн, що у 4,7 разів перевищує відповідне значення у 2005 році.

Ефективність функціонування банківської системи країни для забезпечення її фінансової безпеки та фінансової безпеки розвитку сільського господарства має важливе значення, а серед вагових коефіцієнтів субіндексів фінансової без-

пеки України (відповідно до методики Міністерства економічного розвитку і торгівлі [1]) йому належить відносно високе значення 0,1723. Виявлено, що результативність діяльності банківської системи України протягом 2008-2015 рр. зазнала значних негативних змін, значно знизивши її результативність (табл. 1).

Таблиця 1 Динаміка результату діяльності банків України

Показники	Рік									Відхилення, у % до:	
	01.01.2008	01.01.2009	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.12.2015	01.01.2008	01.01.2014
Результат діяльності, млрд грн	6,6	7,3	-38,4	-13	-7,7	4,9	1,4	-52,3	-57,3	-58,9	-53,7
Рентабельність активів, %	1,5	1,03	-4,38	-1,45	-0,76	0,45	0,12	-4,07	-5,12	-5,57	-4,19
Рентабельність капіталу, %	12,67	8,51	-32,52	-10,19	-5,27	3,03	0,81	-30,46	-47,78	-43,13	-31,27
Частка простроченої кредитної заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів, %	1,3	2,3	9,4	11,2	9,6	8,9	7,7	13,5	21,2	12,2	5,8
Достатність (адекватність) регуляторного капіталу (H2), %	13,92	14,01	18,08	20,83	18,9	18,06	18,26	15,6	11,13	1,68	-2,66

Розраховано за даними Національного банку України [2]

Так, у 2015 р. результат діяльності банків України мав негативне значення і складав -57,3 млрд грн, що на 58,9 млрд грн менше ніж у 2008 р., показник якого становив 6,6 млрд грн, а у 2009 р. його значення було найвище (7,3 млрд грн). Негативна тенденція виявлена за показниками рентабельності активів, значення якого у звітному році становила -5,12% та рентабельності капіталу, результат якого зменшився від 12,67% станом на 01.01.2008 р. до -47,78% 01.12.2015 р. (або на 43,13%). Натомість виявлено зростання на 12,2% частки простроченої кредитної заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів протягом досліджуваного періоду: від 1,3% у базовому році до 21,2% у звітному році. Аналіз показника достатності (адекватності) регуляторного капіталу встановив зростання на 1,68% на 01.12.2015 р. відносно базового року, а відносно попереднього року значення зменшилось на 2,66% і становило 11,13%.

За умови стійкої нестабільності економічної системи балансуючою ланкою виступає страховий ринок, розвиток якого протягом років незалежності зазнав значних трансформацій, однак позитивні тенденції не спроможні задовольнити в повній мірі існуючий попит. Звернемо увагу, що серед субіндексів фінансової безпеки національної економіки значення безпеки небанківського ринку становить 0,1068 пункти і є найнижчим, однак у питанні забезпечення фінансової безпеки розвитку сільського господарства відіграє вагомий роль. Серед показників розвитку страхового ринку України – одного із ключових елементів небанківського ринку – найбільш вагомим є обсяг валових страхових премій, сучасні

тенденції розвитку якого засвідчили позитивну динаміку. Так, найвищий обсяг валових страхових премій був у 2013 р. (28,7 млрд грн), а й 2006 р. його значення було найнижчим 13,8 млрд грн [3].

Серед інших критеріальних показників, рівень інфляції виступає загальноосвітовим показником розвитку країни, здійснюючи безпосередній вплив на головні сфери національної економіки країни й виступаючи однією з найгостріших проблем економіки різних держав [4]. Наслідками інфляції, які негативно віддзеркалюються на фінансовій безпеці розвитку сільського господарства є зростання загального рівня цін, зниження життєвого рівня й платоспроможного попиту населення, розвиток тіньової економіки, посилення злочинності тощо. Крім того, інфляція призводить до порушення законів грошового обігу й утворення незабезпеченої маси грошей в обігу, що знецінює національну валюту в країні. На думку вчених, найбільш оптимальним вважається рівень інфляції, який не перевищує 2-3% [5, с. 86]. Разом з тим варто зауважити, що інфляція тісно переплітається із грошима, а особливо із паперовими грошима, тому в країнах із високим рівнем розвитку електронних грошей дане питання не має такої гостроти.

В економічній теорії є досить аргументована думка про те, що сучасна ринкова економіка інфляційна по самій своїй "конструкції". Для того, щоб економіка мала не інфляційний характер, потрібно дотримуватись певних умов: рівновага державного бюджету; відмова центрального банку від проведення короткострокового макроекономічного регулювання, яке стимулює інфляцію (наприклад, обслуговування державного боргу); державна монополія на випуск грошей; утримання від державного втручання в розподіл доходів; відсутність інфляційних очікувань. Їх виконання є утопічними, а тому інфляція внутрішньо вбудована у механізм сучасної ринкової економіки [7, с. 268-269].

Встановлено, що в Україні протягом 2000-2015 рр. індекс інфляції залишається високим, що сигналізує про негативні процеси у функціонуванні економічної системи, порушення її фінансової безпеки, у тому числі фінансової безпеки розвитку сільського господарства. Звернемо увагу, що у період світової економічної кризи 2008 р. індекс інфляції України мав високе значення і становив 122,3%, але через політико-економічну кризу у 2014 р. він значно зріс і становив 124,9%, а у 2015 р. досягнув найвищого рівня 143,3%. За даних умов проведення жорсткої антиінфляційної політики уряду є вкрай необхідним для підтримання фінансової безпеки як на макроекономічному рівні так і на галузевому рівні, а саме для забезпечення фінансової безпеки розвитку сільського господарства [6].

Складовим елементом фінансової безпеки країни, зокрема і розвитку сільського господарства, виступає також грошово-кредитна безпека, ваговий коефіцієнт якої становить 0,1753. Встановлено помітне значне нарощення грошової маси в обігу, спровокованої в першу чергу грошовими коштами, випущеними в обіг: значення збільшилось більш ніж у 10 разів і становило за підсумками 11 місяців 2015 р. 321,2 млрд грн. Найвищий приріст відносно попереднього року виявлено у 2005 р. (зростання на 53,9%), 2007 р. (зростання на 46%), а найнижче у 2009 р. (зростання на 4,4%) й 2011 р. (зростання на 6,3%).

Ключовою структурною складовою грошової бази України виступають грошові кошти, випущені в обіг, частка яких протягом досліджуваного періоду значно збільшилась і становила 91,5% у 2014 р., що порушує безпеку як грошово-кредитного сектору так і всієї структури, оскільки провокує нарощення тем-

пів інфляції та знецінення національної грошової одиниці.

Так, порівняння показників інфляції та зростання грошових коштів виявило, що нарощення грошової маси наприклад у 2007 р. відповідає збільшенню індексу інфляції протягом наступних років. А у 2009 р. зниження темпу росту обсягу грошей, випущених в обіг супроводжувалось відносним зниженням індексу інфляції. Таким чином, для забезпечення фінансової безпеки як національної економіки так і розвитку сільського господарства доцільним є посилення безпеки грошово-кредитного сектору, який провокує негативні інфляційні коливання.

Через загострення у 2014 р. національної безпеки України, особливої уваги заслугоує аналіз боргової безпеки, яка віддзеркалює ступінь залежності економіки країни. Для забезпечення високого рівня фінансової безпеки господарюючих суб'єктів, у тому числі сільського господарства, воно є важливим. Аналіз стану боргової безпеки виявив, що найвищий рівень зовнішнього боргу у 2005-2015 рр. був у 2013 р. і становив 142,08 млрд грн, а найменший у 2005 р. 39,6 млрд грн.

Натомість у 2014 р. показник зменшився і становив 126,31 млрд грн, що на 11,1% менше попереднього періоду. Отримані дані віддзеркалюють посилення залежності економіки країни від зовнішніх позикових ресурсів. Порівняння обсягу валового зовнішнього боргу із ВВП країни виявив значне погіршення боргової безпеки України. Так, у 2005 р. частка зовнішнього боргу становила 45,9%, а у 2009 р. він становив 88,3%, що на 32,4% більше ніж у попередньому році і на 42,4% ніж у базовому році, а стан 2014 р. засвідчив показник на рівні 95,1%. Такий стан має негативний вплив на фінансову безпеку національної економіки, що у свою чергу порушує фінансову безпеку розвитку сільського господарства. Крім того, за підсумками 9 місяців 2015 р. валовий зовнішній борг значно перевищив обсяг ВВП країни, становивши рекордно-загрозливі 134,9%.

Варто звернути увагу, що динаміка зовнішнього боргу України у національній валюті та у розрахунку в іноземній валюті має певні відмінності. Встановлено, що протягом 2010-2013 рр. темпи росту зовнішнього боргу в національній та іноземній валютах мали однакове значення, але через значне знецінення національної валюти їх значення змінилося: так у 2014 р. показник у національній валюті становив 188,4%, а у іноземній 95,5%. Отримані дані, окрім іншого, відобразили високу залежність фінансової безпеки від валютних коливань.

Динаміка зовнішнього державного та гарантованого державою боргу у 2013 р. відмітилась незначним пониження відносно попереднього періоду (на 2,9%, або 9 млрд грн) і складало 300 млрд грн. Найвищий рівень його виявлено у звітному році (1042,3 млрд грн), а найнижчий у базовому році (211,7 млрд грн). Натомість внутрішній державний та гарантований державою борг має високі темпи зростання: від 105,1 млрд грн у 2009 р. до 529,5 млрд грн у 2015 році. Загострення негативного значення даного показника виявлено у 2014 р., а саме його обсяги у розрізі зовнішнього боргу збільшились більш ніж вдвічі (від 300 млрд грн до 611,7 млрд грн), а у розрізі внутрішнього боргу на 72,1% (від 284,4 млрд грн до 488,9 млрд грн).

Для забезпечення фінансової безпеки національної економіки та розвитку сільського господарства необхідно формування належного забезпечення. За вітчизняним законодавством до золотовалютних резервів, які становлять відповідне забезпечення залучених боргів, відносять резерви, відображені у балансі Націо-

нального банку України, що включають в себе активи, визнані світовим співтовариством як міжнародні і призначені для міжнародних розрахунків.

Основним джерелом поповнення золотовалютних резервів є інтервенції центрального банку на валютному ринку. Таким чином, обсяги та структура золотовалютних резервів залежать від: 1) рівня експортної орієнтованості економіки країни, тобто від того, яке значення в економічній системі відіграє зовнішній сектор економіки; 2) орієнтирів монетарної політики, що включають характеристики монетарного устрою (експліцитного або імпліцитного), запровадженого в країні; 3) рівня стабільності національної економіки та банківської системи, що потребує дотримання оптимального значення найбільш важливих макроекономічних показників – інфляції, зовнішнього боргу, темпів росту реального ВВП тощо; 4) орієнтації країни на участь у міжнародних фінансових ринках [8, с.20-21].

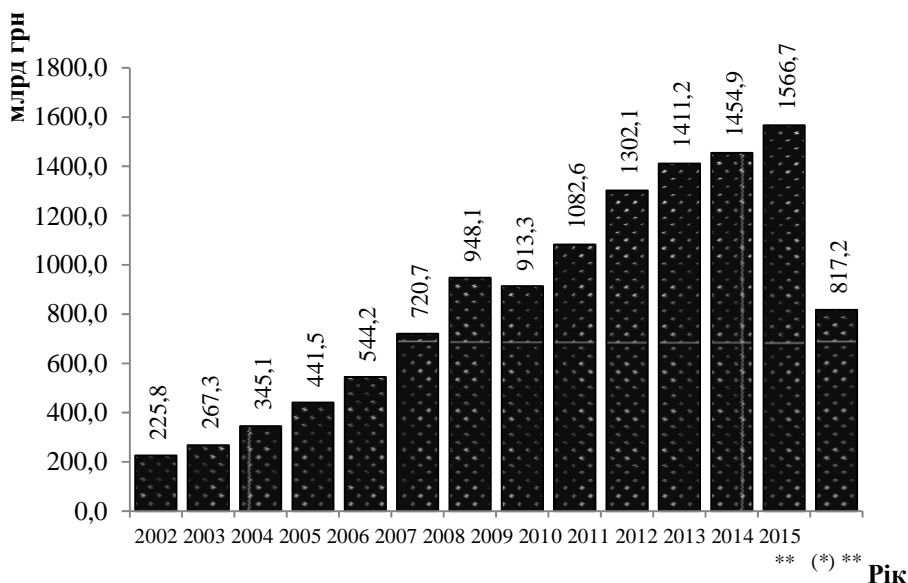

Рис. 2. Динаміка ВВП України (у фактичних цінах), млрд грн

Розраховано автором за даними Державної служби статистики України [9]

(*) за I півріччя

** Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя

Обсяг валового внутрішнього продукту (ВВП) є макроекономічним показником, який відображає стан розвитку національної економіки, а також є загальним індикатором можливостей країни. Аналіз динаміки ВВП України дозволяє визначити ключові тенденції економічної системи країни та передумови фінансової безпеки розвитку сільського господарства. У 2002-2015 рр. обсяги ВВП України (у фактичних цінах) мають в цілому позитивну динаміку, направлену на нарощення його значення (рис. 2). У загальній тенденції виявлено зниження показників відносно попереднього року у 2009 р. (значення становило 913,3

млрд грн проти 948,1 млрд грн), а за підсумками у 2014 р., в яких не враховано окуповану територію Автономної Республіки Крим і м. Севастополя й зони проведення АТО, значення показника становило 1566,7 млрд грн.

Але розрахунок ВВП України на душу населення дозволяє отримати дані, що засвідчують об'єктивний стан розвитку економіки країни та доходність проведеної урядової політики, направленої на покращення життєвих показників населення та забезпечення макроекономічної фінансової безпеки та фінансової безпеки розвитку сільського господарства.

Виявлено, що протягом 2002-2015 рр. динаміка ВВП України хоча і має відносно позитивну динаміку (значення базового року перевищує у 2,4 рази показники звітного року і становили 2109 дол. США), але відображає падіння починаючи із 2013 р. на 47,2% у 2015 році. Порівняння із іншими країнами світу віддзеркалює стан розвитку країни і засвідчує, що за даними МВФ, рівень досліджуваного показника є найнижчим серед європейських країн. Відносно країн-вихідців СРСР ВВП на душу населення України також значно відстає: за результатами 2015 р. його значення у Казахстані становить 11488 дол., в Російській Федерації – 8183 дол., а у Білорусії – 6425 дол.

Висновки. Отже, макроекономічні фактори впливу фінансової безпеки розвитку сільського господарства безпосередньо пов'язані зі станом економічної системи країни. Ключовими з них є динаміка ВВП країни, ефективність функціонування банківської системи, стабільність національної грошової одиниці, інфляція, стан боргової безпеки тощо.

Таким чином, аналіз індикаторів фінансової безпеки розвитку сільського господарства виявив, стан фінансової безпеки розвитку сільського господарства значно погіршився відповідно по економічному клімату країни. Незважаючи на зростання у 2010-2014 рр. ВВП сільського господарства на 1 особу та на 100 га сільськогосподарських угідь, встановлено зниження таких індикаторів як коефіцієнту фінансової стабільності (на 19,4%) й коефіцієнта автономії (на 11%), а співвідношення залученого і власного капіталу збільшилось (на 24%), що засвідчує зниження рівня фінансової безпеки розвитку сільського господарства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. Наказ №1277 від 29.10.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
2. Національний банк України. Офіційне Інтернет-представництво. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>
3. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/>
4. Долан Е. Макроекономіка / Е. Долан. – СПб.: Индекс, 2009. – С. 50–56.
5. Полозенко Д.В. Про гроші, інфляцію та фінанси у трансформаційній економіці [Електронний ресурс] / Д. В. Полозенко // Фінанси України. - 2008. - № 2. - С. 82-88. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2008_2_9
6. Фінансовий портал «Міністерство фінансів України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/budget/>

7. Шинкар В. А. Макроекономічні проблеми інфляції в сучасній економіці / В. А. Шинкар, С. В. Сідак, Г. В. Яцко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2015. - Вип. 1(1). - С. 268-271.
 8. Черкашина К. Ф. Підходи до оптимізації структури офіційних резервних активів України / К. Ф. Черкашина, О. С. Заваруєва // Формування ринкових відносин в Україні. - 2013. - № 5. - С. 16-21.
 9. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
-
-

ЗМІСТ

Аверчев О.В., Аверчева Н.О. Аналіз економічної ефективності виробництва рису в умовах Причорноморського степу України	3
Вермієнко Т.Г. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку підприємств АПК	9
Грановська Л.М., Морозов О.В., Морозова О.С. Землеустрій - один з методів управління зрощуваними сільськогосподарськими землями.....	15
Грановська Л.М., Олійник І.С. Формування еколого-інвестиційного потенціалу аграрного сектору економіки України	23
Димов О.М. Економічна ефективність виробництва продукції олійних культур у Херсонській області	29
Кузькіна Т.В., Бунін А. О. Специфіка маркетингу в банківській сфері	38
Кузькіна Т.В., Тімофєєв І. К. Формування ефективної маркетингової стратегії підприємства.....	45
Наумік-Гладка К. Г., Птащенко О. В. Управління підприємницькою діяльністю в умовах зростання інформаційних технологій	53
Оруджева Т.М., Рябенко Г.М. Державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників.....	61
Подаков Є.С. Актуальні проблеми та порівняння сплати податку на додану вартість в Україні і країнах Європейського союзу	66
Пристемський О.С. Аналіз макроекономічних факторів впливу на фінансову безпеку розвитку сільського господарства	77
Самайчук С.І. Економічна ефективність виробництва продукції рослинництва в сільськогосподарських підприємствах Херсонської області.....	85
Сілецька Н.В., Берегова В.В. Теоретичне обґрунтування та узагальнення сучасних підходів до сутності інноваційної стратегії аграрного підприємства....	91
Стратічук Н.В. Планування адаптивного екологічно безпечного зрощення сільгосптоваровиробниками.....	98
Фурдичко О. І., Шкуратов О. І. Аналіз та управління екологічною безпекою в аграрному секторі України.....	104

Таврійський науковий вісник

Випуск 95

Економічні науки

Підписано до друку 30.05.2016 р.

Формат 70x100 1/16. Папір офсетний.
Умовн. друк. арк. 11,28. Наклад 100 прим.

Видавець Грінь Д.С.,
73033, м. Херсон, а/с № 15
e-mail: dimg@meta.ua
Свід. сер. ДК № 4094 від 17.06.2011